

KREPŠINIO KLUBO „ŠIAULIAI“ VARŽYBINĖS VEIKLOS ATSPINDŽIAI DIENRAŠTYJE „ŠIAULIŲ NAUJIENOS“: SPORTO VERTYBIŲ, KAIP KLUBO ĮVAIZDŽIO DALIES, KONTEKSTAS

Ričardas Prancėvičius

Šiaulių universitetas, Edukologijos fakultetas

Įvadas

Sportininkas, kaip ir kiekvienas žmogus, susiduria su informacijos pertekliumi ir turi ne tik atsirinkti, atsimiti reikiamą informaciją, bet ir mintyse pertvarkyti turimas žinias (Gudonis, Petronaitytė, 2003). Maža to, sportininkai susiduria su gausybe sunkiai įveikiamų iššūkių, tokių kaip nusivylimai, nerimas, frustracija, jaudulys, taip pat nepriimtinas aplinkinių elgesys, stresas, konfliktai komandoje per treniruotes ir varžybas, sumenkinantys sportinius rezultatus (Kremer ir kt., 2012; Burton, Raedeker, 2008). Todėl reikia ieškoti priemonių, kurios padėtų sportininkui įveikti šiuos iššūkius. Viena iš tokių priemonių gali būti laikomas psichologinis sportininko rengimo valdymas, kuris suvokiamas kaip nuolatinis ir organizuotas sportininko asmenybės ir psichinių savybių ugdymas. Ugdant psichines savybes lavinami tikslų užsibrėžimo, vaizduotės, dėmesio sutelkimo ir kt. įgūdžiai. Vis labiau akcentuojamas sportininko asmenybės ugdymas, pagrįstas sportininko dvasinių galių vystymu.

Vertybių ugdymo svarba ypač išryškėja, kai nacionaliniams ir pasauliniams sporto rezultatams darantis vis aukštesniems tampa sunku nugalėti, gerinti rekordus, todėl sporte pergalės siekiama bet kokia kaina: vartojant draudžiamus preparatus, apgaudinėjant, papirkinėjant, negerbiant priešininko ir t. t. (Karoblis, 2004). Ignoruojami natūralūs žmonių poreikiai, skatinamas savanaudiškumas ir pan. Todėl šiuolaikiniame sporte neugdant sportinės veiklos vertybių sportininko asmenybės raida nebūtų visavertė.

Pasak S. Šukio (2001), sportas, kaip socialinis reiškiny, tampa vis svarbesnis šiuolaikinės visuomenės gyvenime. Daugelį žmonių sportas traukia kaip turiningo laisvalaikio leidimo priemonė. Todėl sporto vertybės, išugdytos dėl psichologinio sportinio rengimo, turi didelę ir teigiamą įtaką ne tik sportininko dvasinei raidai, bet ir sportininko atstovaujamo klubo įvaizdžiui, kuris yra glaudžiai susijęs su žiūrovų, stebinčių varžybas, skaičiumi, žiūrovų lojalumu, o kartu ir didesnėmis, stabilesnėmis klubo pajamomis (Fombrun, 1996, cituojama iš Drūteikienė, 2007).

Vienas iš skaitomiausių Šiaulių regiono dienraščių „Šiaulių naujienos“ per savo prizmę atspindi kiekvieną komandos „Šiauliai“ žingsnį – pergalę ar pralaimėjimą, pateikia trenerių, žaidėjų komentarus apie įvykusias varžybas. Taip sudaromas tam tikras vaizdas apie klubo žaidėjų, trenerių veiksmams ir emocijomis per rungtynes ar joms pasibaigus atspindimas vertybes. Dienraštis neabejotinai prisideda prie klubo įvaizdžio visuomenėje formavimo, todėl aktualu sužinoti, kokį bendrą krepšinio klubo „Šiauliai“ įvaizdį, grįstą sportinės veiklos vertybėmis, visuomenei pateikia dienraštis „Šiaulių naujienos“, ir pasiūlyti būdą, kaip klubas galėtų gerinti savo įvaizdį.

Tyrimo objektas – 2012–2013 m. varžybų sezono krepšinio klubo „Šiauliai“ sporto vertybių raiška kaip klubo įvaizdžio visuomenėje dalis.

Tyrimo tikslas – ištirti krepšinio klubo „Šiauliai“ sportinės veiklos vertybių raišką kaip klubo įvaizdžio dalį dienraštyje „Šiaulių naujienos“ ir pasiūlyti klubui būdą gerinti savo įvaizdį.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros teorinė analizė; publicistinės literatūros straipsnio tema analizė.

Mokslinės literatūros analizė

Sportas ugdo ne tik sportininko fizines galias, bet ir charakterio savybes, nes tik turint tvirtą charakterį įmanoma pasiekti aukštų sporto rezultatų (Miškinis, 2002). Charakterio formavimasis glaudžiai susijęs su žmogaus vertybėmis. A. Savanevičienė ir V. Šilingienė (2005) vertybes apibrėžia kaip tam tikros patyrimo išugdytos grupės savybes ir jos narių savitą požiūrį į uždavinių sprendimus ir vykstančius reiškinis. Mokslininkai (Vasiliauskas, 2005; Aramavičiūtė, 2005; Jokūbaitis, 2012) mano, jog vertybės yra rodiklis, atskleidžiantis žmogaus gyvenimo esmę, gyvenimui (kartu ir profesinei veiklai) teikiamus prioritetus. Sportinėje veikloje atsiskleidžia dviejų grupių – atletų sportinio meistriškumo ir asmeninio tobulėjimo – prioritetai (Miškinis, 2002).

Pažymėtina, jog sportinėje veikloje pasireiškiančios vertybės nėra autentiškos: dalis jų egzistuoja ne tik sporte, bet ir socialiniame gyvenime, nes net ir neužsiimdami sportine veikla žmonės bendradarbiauja, domisi aplinka, siekia rezultatų įvairiose srityse ir pan. (Šukys, 2005; Batutis, Gadeikis, 2009; Laskienė, 2006; Vasiliauskas, 2005). Tai reiškia, jog mokslininkų bandymuose išskirti sportinės veiklos vertybes įžvelgsime ir bendrąsias vertybes, dažniausiai siejamas su žmogaus morale, tobulėjimu, etika. Viena iš svarbiausių etinių vertybių sporte – pagarba varžovui, jo požiūriui ir teisėms (Stonkus, 2000). Pastebime, jog komanda, negerbianti varžovo, dažnai patiria skaudžius pralaimėjimus, nes žaidime neatsiskleidžia visi komandos pranašumai ir galimybės. Su pagarba varžovui glaudžiai siejasi ir kita svarbi sportinės veiklos vertybė – kilnumas. M. J. Lee ir M. Cockman (1995, cituojama iš Šukys, 2002) nuomone, kilnumui priskiriami teisingumo, linkėjimo kitam gero elgesio būdai. B. Kuzmickas (1982) pabrėžia, jog žmogaus elgesys su kitais žmonėmis dažnai parodo, ko tas žmogus yra vertas. Taigi, nors kilnumas, kaip ir garbinga kova, dažniausiai lieka neįvertintas prizais ar pinigais ir nelaikomas sportine veikla, tačiau išreiškia sportininko gėrį, didžiavasiškumą, teisingus asmens poelgius, o tai ypač svarbu sporte, nes jis vis labiau tampa nukreiptas vien į fizinių galių didinimą, užmirštant dvasines žmogaus galias (Šalkauskis, 1991).

Kalbant apie komandinį sportą, reikėtų išskirti komandinės dvasios vertybę. Komandinei dvasiai didelę įtaką turi ir tolerancijos, nuoširdumo bei pasitikėjimo kitais vertybės. K. Miškinis (2002) teigia, jog šias vertybes būtų galima apibūdinti kaip bendravimo paprastumą ir pakantumą komandos draugams. Mokslininko manymu, nuoširdumo vertybė turi būti diegiama sportininkams, antraip komandoje gali atsirasti veidmainių, t. y. žmonių, kurie mano viena, o daro kita ir pan. Ilgainiui tai gali sukelti labai rimtų problemų, pvz., gali sutrikti komandos narių komunikaciniai saitai ir pan. Jei komandoje neugdama tolerancijos vertybė, tai gali lemti kai kurių komandos narių nepasitikėjimą savimi, uždarumą ir turėti įtakos komandos rezultatams ir tikslams. O pasitikėjimo kitais vertybė sporte, pasak interneto svetainės skrynia.lt, yra svarbi tuo, kad mažiau laiko ir energijos išievojama kaukėms ir išsisukinėjimui, apie vienas kitą sužinoma įdomių naujų dalykų, įskaitant silpnybes ir stiprybes, todėl stiprėja bendras komandos darbas.

Dažnai per rungtynes būna momentų, kai nepavyksta komandinis žaidimas – tuomet reikia žmogaus, kuris imtųsi asmeninės iniciatyvos ir individualiais sugebėjimais vestų komandą į pergalę. Susiduriama su lyderystės vertybe, kuri, pasak V. Šilingienės (2012), apibūdinama kaip pokyčiai, atsiradę iš asmeninio pavyzdžio. E. A. Fleishmann ir kt. teigimu (1991, cituojama iš Northouse, 2009), lyderis prisideda prie efektyvaus komandos darbo ir jos siekiamų tikslų įgyvendinimo, analizuodamas vidinę ir išorinę situaciją ir tada pasirinkdamas bei taikydamas atitinkamus elgesio būdus. Lyderis iš pradžių suteikia problemoms prioritetus, tik po to imasi jų sprendimo. Yihan Lin (2011) teigia, jog lyderius galima atskirti iš to, kad jie pasižymi drąsa, drausme, atkaklumu, entuziastingu noru imtis veiklos ir kitomis panašiomis savybėmis.

Entuziastingas veiklos ėmimasis yra glaudžiai susijęs su malonumu dalyvauti. Nors profesionaliems komandinių sporto šakų atstovams kiekvienos varžybos yra darbas, svarbu jausti dalyvavimo džiaugsmą, mėgautis atliekama veikla, bendrauti. Pasak K. Dineikos (2001), bendravimas neleidžia žmogui sunykti dviasiška. Žmogus bendraudamas praturtina savo vidinį gyvenimą, plečia akiratį. R. Malinausko (2003) teigimu, socialinių įgūdžių taikymas leidžia sportininkui geriau pažinti save, savo pranašumus ar trūkumus. A. Emeljanovo ir kt. (2011) manymu, bendravimas palaiko grupės mikroklimatą, o šis prisideda prie pasitenkinimo veikla ir motyvuoja siekti bendrų tikslų. Taigi, tik jaučiantis malonumą dėl savo darbo žmogus gali tinkamiausiai save realizuoti, taip pat produktyviai didinti profesinio tobulėjimo galias.

Pergalių sporte taip pat nebūtų įmanoma pasiekti be žaidėjų didvyriškumo, pasiaukojimo. O. P. Volskis (2010) teigia, jog didvyriškumas pamažu traukiasi iš šiuolaikinio žmogaus kasdienio gyvenimo ir sporto arenos tampa bene vienintele vieta, kurioje jį dar galima pamatyti. Krepšinio aistruoliai prisimena 2010 metų pasaulio krepšinio čempionatą, kai Lietuvos nacionalinės krepšinio rinktinės narys Robertas Javtokas ryžosi išbėgti į aikštelę nepaisydamas patirtos čiurnos traumos ir naudingai rungtyniavo. Tai padėjo lietuviams iškovoti bronzos medalius. Kitas pavyzdys – Willisas Reedas (cituojama iš interneto svetainės tritaškis.lt), kuris per lemiamas 1969–1970 metų NBA finalo rungtynes numojo ranka į nepakeliamą čiurnos skausmą

ir, paprašęs komandos gydytojų suleisti maksimalią leistiną vaistų nuo skausmo dozę, išbėgo į aikštelę. Reedo sugrįžimas motyvavo geriau žaisti jo komandos draugus. Rungtynės baigėsi Reedo komandos pergale ir kartu pirmuoju komandos trofėjumi lygoje. Taigi, apibendrinant galima teigti, jog sportinės vertybės užima tarpinę grandį tarp sportininko ir jo pasiektų rezultatų, taip pat inspirovoja efektyvesnį komandos draugų žaidimą.

Pasak G. Drūteikienės (2007), vienas iš organizacijos įvaizdžio elementų yra vertybės, kurias ji deklaruoja savo veikloje. Todėl galima daryti išvadą, jog šiame skyrelyje minimų sportinės veiklos vertybių puoselėjimas prisideda ne tik prie komandos rezultatų aikštelėje, bet ir prie komandos įvaizdžio visuomenėje gerinimo. Tai aktualu todėl, kad klubo įvaizdis yra glaudžiai susijęs su žiūrovų, stebinčių varžybas, skaičiumi, žiūrovų lojalumu, taip pat su didesnėmis ir stabilesnėmis klubo pajamomis (Fombrun, 1996, cituojama iš Drūteikienė 2007).

Empirinio tyrimo organizavimas ir analizė

Tyrimui pasirinktas vienas iš skaitomiausių Šiaulių regiono dienraščių „Šiaulių naujienos“. Dienraštis atspindi kiekvieną komandos „Šiauliai“ žingsnį – pergalę ar pralaimėjimą, pateikia trenerių, žaidėjų komentarus apie varžybas. Taip sukuriama tam tikras įvaizdis apie klubo žaidėjų, trenerių veiksmu ir emocijomis per rungtynes metu ar joms pasibaigus atsispindimas vertybes. Pasirinktas laikotarpis nuo 2012 m. rugsėjo iki 2013 m. kovo mėn. Analizuota 11 straipsnių. Iš straipsnių išrinkti teiginiai, labiausiai atspindintys sportinės veiklos vertybes.

Krepšinio klubo „Šiauliai“ sportinės veiklos vertybių, kaip klubo įvaizdžio visuomenėje dalies, raiška

Atlikus publicistinės literatūros straipsnio tema analizę, gauti duomenys suskirstyti į keturias vertybių kategorijas (žr. 1 lentelę).

Pirmosios kategorijos „Komandinė dvasia“ struktūra reiškia, jog publicistinėje literatūroje atskleistos krepšinio klubo „Šiauliai“ sportinės veiklos vertybės pabrėžiamos kaip susitelkimas varžyboms ar žaidimo iniciatyvos perėmimas. Subkategorija „Susitelkimas varžyboms“ orientuota į rungtynių metu aikštelėje esančių krepšininkus, kurie demonstravo komandinę dvasią rungtynėms prasidėjus. Teiginiai „Šiauliečių komandinė gynyba buvo neįveikiama“, „Šiaulių ekipa jau nuo pat varžybų pradžios žaidė užtikrintai“, „Smagiausia, kad žaisdami prieš „Žalgirį“ vyrai taip kovėsi“ parodo, jog buvo rungtynių, kuriose komandinė dvasia lydėjo šiauliečius nuo rungtynių pradžios, o kai kuriais atvejais ir iki pat pabaigos.

Teiginiai „Nesėkmingai pradėję turnyrą, „Šiauliai“ greitai atsistojo ant kojų ir sutriuškino visus savo varžovus“, „Nors varžybas sėkmingiau pradėjo egiptiečiai, tačiau šiauliečių tai nesuglumino. Jie pradėjo geriau gintis ir egiptiečių žaidimas užstrigo“, „Žaidimo iniciatyvą perėmusiems „Šiauliams“ kelią užkirto Sandis Valteris, tačiau šiauliečiai nepasidavė“ įrodo, jog spaudoje krepšinio klubas „Šiauliai“ vaizduojamas kaip nepasiduodanti sunkumams, kovojanti komanda (1 lentelė).

1 lentelė. *Dienraštyje „Šiaulių naujienos“ atspindimos krepšinio klubo „Šiauliai“ demonstruojamos sportinės veiklos vertybės*

Kategorija	Subkategorija	Teiginiai
Komandinė dvasia	Susitelkimas varžyboms	<ul style="list-style-type: none"> • Šiauliečių komandinė gynyba buvo neįveikiama. • Šiaulių ekipa jau nuo pat rungtynių pradžios žaidė užtikrintai. • Smagiausia, kad žaisdami prieš „Žalgirį“ vyrai taip kovėsi.
	Žaidimo iniciatyvos perėmimas	<ul style="list-style-type: none"> • Žaidimo iniciatyvą perėmusiems „Šiauliams“ kelią užkirto latvių ekipos žaidėjas Sandis Valteris, tačiau šiauliečiai nepasidavė. • Nesėkmingai pradėję turnyrą „Šiauliai“ greitai atsistojo ant kojų ir sutriuškino visus likusius turnyro varžovus. • Nors varžybas sėkmingiau pradėjo egiptiečiai, tačiau šiauliečių tai nesuglumino. Jie pradėjo geriau gintis ir egiptiečių žaidimas užstrigo.
Lyderystė	Lyderystės raiška per visas rungtynes	<ul style="list-style-type: none"> • Nuo pat pradžių į aikštelę išleistas <...> Papa Dia rodė puikų žaidimą. <...> taikliai atakavo ir iš po krepšio, ir iš vidutinio nuotolio. Lyderio vaidmeniu P. Dia dalijosi ir su įžaidėjais <...>, ir su puolėju. • Rungtynėse šėlo ir puikų rezultatą parodė Papa Dia. Vidurio puolėjas <...> surinko 30 naudingumo balų.
	Epizodinis lyderystės demonstravimas	<ul style="list-style-type: none"> • Padėti komandai ypač stengėsi Laurynas Samėnas.
	Lyderystės demonstravimas po rungtynių	<ul style="list-style-type: none"> • Pergalė yra pergalė, bet mes negalime sustoti vietoje.
Dalyvavimo džiaugsmas	Bendravimas	<ul style="list-style-type: none"> • <...> treneriai skiria daug dėmesio, negaili patarimų.
	Mėgavimasis žaidimu	<ul style="list-style-type: none"> • Visa komanda smagiai žaidė, troško trofėjaus. • <...> mėgavosi žaidimu. <...> ir toliau skynėsi kelią į priekį. • Išibėgėję „Šiaulių“ ekipos krepšininkai su malonumu sutriuškino Utenos „Juventus“ vyrus ir laimėjo mačą.
Didvyriškumas	Pasiaukojimas dėl komandos tikslų	<ul style="list-style-type: none"> • <...> kiti du žaidė jausdami skausmą.

Lyderystės kategorija reiškia, jog krepšinio klube „Šiauliai“ yra žaidėjų, kurie įtemptais rungtynių momentais sugeba prisiimti atsakomybę ir vesti komandą į pergalę visą rungtynių laiką („Rungtynėse šėlo ir puikų rezultatą parodė Papa Dia. Vidurio puolėjas <...> surinko 30 naudingumo balų“; „Nuo pat pradžių į aikštelę išleistas <...> Papa Dia rodė puikų žaidimą. <...> taikliai atakavo ir iš po krepšio, ir iš vidutinio nuotolio. Lyderio vaidmeniu P. Dia dalijosi ir su įžaidėjais <...>, ir su puolėju.“) arba epizodiškai („Padėti komandai ypač stengėsi L. Samėnas“). Taip pat yra žmonių, kurie lyderystę demonstruoja ir pasibaigus rungtynėms. Tai labai svarbu, nes po nesėkmingų rungtynių suteikia stimulą vėl siekti pergalii („Pergalė yra pergalė, bet mes negalime sustoti vietoje“).

Dalyvavimo džiaugsmo kategorija rodo, jog „Šiauliai“ – tai komanda, kurios žaidėjai, nors sunkiai dirba, nepraleidžia progos bendrauti tarpusavyje („<...> treneriai skiria daug dėmesio, negaili patarimų“) ir mėgautis žaidimu („Visa komanda smagiai žaidė, troško trofėjaus“; „<...> mėgavosi žaidimu. <...> ir toliau skynėsi kelią į priekį“; „Išibėgėję „Šiaulių“ ekipos krepšininkai su malonumu sutriuškino Utenos „Juventus“ vyrus ir laimėjo mačą“).

Verta pažymėti, jog komandos nariai pasižymėjo didvyriškais poelgiais – dėl komandos rezultato aukojo savo sveikatą („Žaidė jausdami skausmą“). Didvyriškumo kategorija yra viena iš tų, kurios kelia dviprasmiškas asociacijas. Vieniems skaitytojams tai gali atrodyti kvailas poelgis, turintis nemalonių pasekmių ateityje, kitiems – vertas pagarbos ir palaikymo.

Analizuojant pagal vertybių kategorijas galima pastebėti, jog krepšinio klubo „Šiauliai“ sportinėje veikloje

neatsispindi tolerancijos, nuoširdumo ir pasitikėjimo kitais vertybės, kurios mokslinės literatūros analizės dalyje buvo pažymėtos kaip labai svarbios. Tačiau, nepaisant to, komandos įvaizdis žiniasklaidoje yra teigiamas.

Remiantis mokslinių tyrimų duomenimis, pažymėtina, kad, be minėtų vertybių ugdymo, komandos įvaizdį visuomenėje būtų galima pagerinti efektyviau naudojant ryšių su visuomene priemones – internetą, žiniasklaidą (Rinkevičius, 2009) – iki šiol klubas apsiribodavo nekontroliuojamomis žinutėmis, straipsniais spaudoje, spausdintine reklama T. Vosylius (2013) atlikti tyrimai rodo, jog teigiami santykiai su žiniasklaida turi didelę įtaką dvikovos sporto šakų įvaizdžio gerinimui. Manytina, kad jie gali turėti įtakos ir krepšinio sporto šakos, taip pat krepšinio klubo „Šiauliai“ įvaizdžiui.

Išvados

5. Dienraščio „Šiaulių naujienos“ straipsniuose krepšinio klubas „Šiauliai“ pristatomas kaip komandinė dvasia, lyderyste ir didvyriškais poelgiais pasižyminti, dalyvavimo džiaugsmą patirianti komanda. Per psichologinio rengimo procesus sportininkams galėtų būti ugdomos mokslinėje literatūroje minimos tolerancijos, nuoširdumo ir pasitikėjimo kitais vertybės, kurios taip pat yra labai svarbios sportinėje veikloje.
6. Daugelis žmonių mano, jog sportininkai – tai vienus, neskiriančios laiko dvasiniam tobulėjimui asmenybės. Dienraščio „Šiaulių naujienos“ straipsniais tokį požiūrį galima paneigti, nes krepšinio klubo „Šiauliai“ sportininkai minimi kaip ne vien lyderystę

demonstruojantys, bet ir susivienijantys dėl tikslo, komandos žmonės. Žaidimu jie suteikia nepakartojamą reginį žiūrovams.

7. Klubo įvaizdis galėtų pagerėti klubo vadybininkams suaktyvinus ryšius su masinio informavimo priemonių atstovais ir skleidžiant pozityvią informaciją internete ir kitose žiniasklaidos priemonėse.

Literatūra

1. Aramavičiūtė V., 2005, Vertybės kaip gyvenimo prasmės pamatas. *Acta Paedagogica Vilnensia*. T. 14. P. 18–27. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
2. Andersen N., 2003, Pirmadienio mana: „Pasitikėjimas – pasikliovimas kitu“. Prieiga per internetą: <<http://www.skrynina.lt/modules.php?name=News&file=article&sid=280>> [žiūrėta 2014-03-14].
3. Batutis O., Gadeikis L., 2009, *Moksleivių vertybės ir teigiamas požiūris į fizinę saviugdą: formavimas, ugdymas*. Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija.
4. Burton D., Raedeke T. D., 2008, *Sport Psychology for Coaches*. Champaign, Ill.: Human Kinetics.
5. Dineika K., 2001, *Psichofizinė treniruotė*. Vilnius: Lietuvos sporto informacijos centras.
6. Drūteikienė G., 2007, *Organizacijos įvaizdžio valdymas*. Vilnius: VU leidykla.
7. Emeljanovas A., Tilindienė I., Valantinienė I., 2011, *Bendradarbiavimo ypatumai kūno kultūros pamokose*. Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija.
8. Fleishman E. A., Mumford M. D., Zaccaro S. J., Levin K. Y., Korotkin A. L., Hein M. B., 1991, Taxonomic efforts in the description of leader behavior: A synthesis and functional interpretation. *Leadership Quarterly*. No. 2. P. 245–287.
9. Fombrun C. J., 1996, *Reputation: Realizing Value from the Corporate Image*. Boston: Harvard Business School Press.
10. Gudonis V., Petronaitytė, A., 2003, Sutrikusios regos vaikų mąstymo ypatumai. *Pedagogika*. T. 66. P. 115–125. Vilnius: LEU.
11. Lin Y., 2011, Dešimt geros lyderystės principų. Prieiga per internetą: <http://www.nlpcentras.lt/2011/05/08/desimt-geros-lyderystes-principu/> [žiūrėta 2013-03-12].
12. Jokūbaitis A., 2012, *Vertybių tironija ir politika*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
13. Karoblis P., 2004, Olimpiniis sportas turi būti švarus. *Tūkstančiai valandų sportui: treneris, pedagogas, mokslininkas, visuomenės veikėjas Povilas Karoblis, Lietuvos ir SSRS nusipelnusių trenerių Felicija Karoblienė*. P. 289–293. Vilnius: Edukologija.
14. Kremer J., Moran A., Walker G., Craig C., 2012, *Key concepts in sports psychology*. Los Angeles: SAGE.
15. Krepšinio klubas „Šiauliai“, 2012, Laimėjimai. Prieiga per internetą: <<http://www.bcsiauliai.lt/SIAULIAI/LAIMEJIMAI>> [žiūrėta 2013-03-08].
16. Kuzmickas B., 1982, Dorovinės vertybės ir asmenybės. *Dorovinės vertybės*. P. 59–86. Vilnius: Mintis.
17. Laskienė S., 2006, *Sporto filosofija*. Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija.
18. Lee M. J., Cockman M., 1995, Values in Children's Sport: Simultaneously Expressed Values Among Young Athletes. *International Review of the Sociology of Sport*. No. 30 (3/4). P. 337–348.
19. Malinauskas R., 2003, Psichologinių įgūdžių lavinimo programos įgyvendinimas sporto mokyklų komandose. *Sporto mokslas*. Nr. 1 (31). P. 19–23.
20. Miškinis K., 2002, *Sporto pedagogikos pagrindai*. Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija.
21. Northouse P. G., 2009, *Lyderystė: teorija ir praktika*. Kaunas: Poligrafija ir informatika.
22. Rinkevičius T., 2009, Įvaizdžio formavimas krepšinio klube „Šiauliai“. *Magistro baigiamasis darbas*. Vytauto Didžiojo universitetas.
23. Savanevičienė A., Šilingienė V., 2005, *Darbas grupėse*. Kaunas: Technologija.
24. Skistenytė M., 2012, gruodžio 11, „Šiauliai“ be vargo sutriuškino „LSU–Baltus“. *Šiaulių naujienos*. P. 4.
25. Skistenytė M., 2012, rugsėjo 14, „Šiaulių“ ekipa įveikė Joniškio „Delikateso“ komandą. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
26. Skistenytė M., 2012, rugsėjo 22, LOC Cup: 2012: „Šiauliai/Triobet“ sutriuškino Maskvos „Dinamo“ ekipą. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
27. Skistenytė M., 2012, spalio 18, BBL: „Šiauliai/Triobet“ pajuto kartų pralaimėjimo skonį. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
28. Skistenytė M., 2012, spalio 22, BBL: „Šiauliai/Triobet“ tapo neįveikiamu riešutėliu „Barsy“ ekipai. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
29. Skistenytė M., 2012, spalio 24, BBL: „Palanga“ buvo bejėgė prieš „Šiauliai/Triobet“ snaperį Lauryną Samėną. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
30. Skistenytė M., 2013, sausio 3, „Šiaulių“ ekipa Olandijoje iškovojo nugalėtojų titulą. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
31. Skistenytė M., 2013, sausio 7, „Šiaulių“ kariauna susidorojo su „Lietkabeliu“. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
32. Skistenytė M., 2013, sausio 9, „Šiauliai“ viena koja žengė į LKF pusfinalį. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
33. Skistenytė M., 2013, vasario 19, LKL: traumuota „Šiaulių“ komanda krito prieš pasvaliečius. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
34. Skistenytė M., 2013, vasario 27, „Šiauliai“ nesugebėjo sustabdyti pergalių seriją tęsiančio „Žalgirio“. *Šiaulių naujienos*. P. 6.
35. Stonkus S., 2000, *Olimpinis sportas: olimpijos ir olimpinės žaidynės*. Kaunas: Šviesa.
36. Šalkauskis S., 1991, *Pedagoginės studijos*. Xvi.
37. Šilingienė V., 2012, *Lyderystė*. Kaunas: Technologija.
38. Šukys S., 2001, Sportinė veikla kaip paauglių vertybinių orientacijų, asmenybės savybių ir socialinio elgesio formavimosi veiksnys. *Daktaro disertacija*. Lietuvos kūno kultūros akademija.
39. Šukys S., 2002, *Socialiniai, moraliniai sporto sociologijos aspektai*. Kaunas: LKKA.
40. Šukys S., 2005, *Socialiniai, etiniai sporto aspektai*. Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija.
41. Tritaskis.lt – krepšinio naujienos, rezultatai, vaizdo įrašas, 2013, didvyriškas pasiaukojimas: W. Reedo sugrįžimas. Prieiga per internetą: <<http://www.tritaskis.lt/galerija/didvyriiskas-pasiaukojimas-w-reedo-sugrizimas-id4261>> [žiūrėta 2013-03-17].
42. Vasiliauskas R., 2005, *Vertybių pedagogika*. Vilnius: VPU leidykla.
43. Vasiliauskas R., 2005, Vertybių ugdymo teoriniai ir praktiniai aspektai. *Acta Paedagogica Vilnensia*. T. 14. P. 8–17. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
44. Volskis O. P., 2010, Apie didvyriškumą. Prieiga per internetą: <<http://www.kunigas.lt/lt/tekstai/cid:11/eid:85/>> [žiūrėta 2013-03-17].
45. Vosylius T., 2013, Dvikovos sporto šakų įvaizdis Lietuvoje. *Bakalauro baigiamasis darbas*. Lietuvos kūno kultūros akademija.

THE REFLECTIONS OF THE "SIAULIAI" BASKETBALL CLUB SPORTS ACTIVITIES IN THE "SIAULIU NAUJIENOS" NEWSPAPER : A CONTEXT OF SPORTS VALUES AS A PART OF CLUB IMAGE

Ricardas Pranckevičius

Summary

The values of sports could be described as the signs which reveal the priorities of athletes in sports activities. Despite the locality of sports activities, the value of basketball players is reflected in the mass media, which has an influence on team image. Therefore, it is necessary to know the value – based image which is reflected in the mass media and suggest ways how the club could improve its public image.

The aim of the research was to investigate the values of sports club "Siauliai" sports club, which is reflected in "Siauliu naujienos" daily newspaper. The methods such as analysis of scientific literature and content analysis were used. During the empirical research the statements which describe the values of sports typically were selected (research period of articles is September 2012 – March 2013).

It was found that despite the specificity of sports activities, the values of sports is not authentic. Sports values are similar to common values which are associated with ethics, morality and development. In the articles of "Siauliu naujienos" basketball club "Siauliai" is represented as a team which demonstrates the values such as the joy of participation, team spirit, leadership and heroism. The "Siauliai" basketball club could improve their image by using public relation tools more effectively.

Key words: the values of sports, basketball club „Siauliai“, expression of values, team image.

KREPŠINIO KLUBO „ŠIAULIAI“ VARŽYBINĖS VEIKLOS ATSPINDŽIAI DIENRAŠTYJE „ŠIAULIŲ NAUJIENOS“: SPORTO VERTYBIŲ, KAIP KLUBO ĮVAIZDŽIO DALIES, KONTEKSTAS

Ričardas Pranckevičius

Santrauka

Sportinės veiklos vertybės – tai rodiklis, atskleidžiantis atleto prioritetus, deklaruojamus sportinėje veikloje. Nepaisant atliekamos veiklos lokalumo, sportininkų, ypač krepšininkų, veiksmai aikštelėje atsispindi masinės informacijos priemonėse, o tai turi įtakos tam tikro komandos įvaizdžio visuomenėje formavimuisi. Todėl aktualu sužinoti, kokį krepšininkų įvaizdį kuria masinės informacijos priemonės, ir pasiūlyti būdų, kaip klubas galėtų pagerinti įvaizdį visuomenėje.

Tyrimo tikslas – ištirti krepšinio klubo „Siauliai“ sportinės veiklos vertybių, kaip įvaizdžio dalies, raišką regioniniame Šiaulių dienraštyje „Šiaulių naujienos“. Atliekant tyrimą taikyti metodai – mokslinės literatūros analizė ir apibendrinimas, publicistinės literatūros straipsnio tema analizė. Empiriniam tyrimui pasirinktas laikotarpis nuo 2012 m. rugsėjo iki 2013 m. kovo mėn. Iš dienraščio „Šiaulių naujienos“ straipsnių išrinkti teiginiai, labiausiai atspindintys sportinės veiklos vertybes.

Tyrimu nustatyta, kad, nepaisant sportinės veiklos specifiškumo, sporto vertybės nėra autentiškos, jas papildo bendrosios, dažniausiai siejamos su žmogaus etika, morale, tobulėjimu vertybės. Konkretizuojant vertybes, nustatytas pagal dienraščio „Šiaulių naujienos“ straipsnius, galima teigti, jog krepšinio klubas „Siauliai“ vaizduojamas kaip komandine dvasia, lyderyste ir didvyriškais poelgiais pasižyminti, dalyvavimo džiaugsmą patirianti komanda. Krepšinio klubas „Siauliai“ savo įvaizdį galėtų pagerinti efektyviau naudodamas ryšių su visuomene priemones.

Prasminiai žodžiai: sportinės veiklos vertybės, krepšinio klubas „Siauliai“, vertybių raiška, komandos įvaizdis.

Įteikta 2014-02-11